

УДК 338.2:336.02(510)(477)

Хуан Ченьфань

аспірант

Національного університету «Львівська політехніка»

Huang Chenfan

PhD Student of the

Lviv Polytechnic National University

Мрихіна Олександра Борисівна

доктор економічних наук, професор

Національний університет «Львівська політехніка»

Mrykhina Oleksandra

Doctor of Economic Sciences, Professor

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0002-0567-2995

**АНАЛІЗУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ У
КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**ANALYSIS OF CHINA'S FISCAL POLICY IN THE CONTEXT OF THE
DEVELOPMENT OF UKRAINIAN-CHINESE ECONOMIC ACTIVITY**

***Анотація.** Вступ. Стрімкі темпи поступу українсько-китайської співпраці в останні роки, на тлі глобалізації економіки та посилення міжнародної конкуренції, засвідчують доцільність вивчення особливостей фінансової політики Китаю з метою виявлення її ефективних компонентів та їх аналізування щодо можливої адаптації до національних умов. Однак в науковому полі досі не представлено результатів дослідження фінансової*

політики Китаю з позицій сучасного розвитку українсько-китайської економічної діяльності. Існує потреба розроблення теоретико-методологічного підґрунтя, яке даватиме підстави для формування практичних рекомендацій, що стануть основою стратегії сталого та довгострокового українсько-китайського співробітництва. Одним з елементів такого підґрунтя є аналізування фіскальної політики Китаю із виділенням у ній компонентів, які є важливими для розв'язання означеної проблеми.

Метою статті є аналізування фіскальної політики Китаю у контексті сучасних умов українсько-китайської економічної діяльності.

Матеріали та методи. Доробок науковців і практиків за темою аналізування фіскальної політики Китаю та України; аналітика організацій предметної сфери. Використано загальнонаукові дослідницькі методи.

Результати. Результати аналізування засвідчили, що українсько-китайська співпраця має значний потенціал для розвитку на засадах взаємодоповнюваності економік обох країн. Україна може адаптувати досвід Китаю у сфері фіскальної політики у частині фінансування стратегічних проєктів через випуск цільових облігацій та розвиток державно-приватного партнерства. Використання китайських інструментів управління державним боргом сприятиме забезпеченню стабільності національної фінансової системи. Китайська модель децентралізації, що передбачає широкі повноваження для місцевих органів влади, може бути адаптована в Україні задля подолання диспропорцій між регіонами тощо. При цьому, існує і низка викликів, зокрема, геополітична напруга, економічна нестабільність та високий рівень конкуренції з боку китайських товарів на українському ринку.

Перспективи. Обґрунтування інструментів та механізмів провадження фінансової політики України на засадах дослідження успішного досвіду Китаю.

Ключові слова. Фінансова політика, українсько-китайське співробітництво, економічний розвиток.

Summary. *Introduction. The rapid development of Ukrainian-Chinese cooperation in recent years, against the background of economic globalisation and increased international competition, demonstrates the expediency of studying the features of China's fiscal policy in order to identify its effective components and analyse them for possible adaptation to national conditions. However, the scientific community has not yet presented the results of the study of China's fiscal policy from the perspective of the current development of Ukrainian-Chinese economic activity. There is a need to develop a theoretical and methodological framework that will provide a basis for the development of practical recommendations that will form the basis of a strategy for sustainable and long-term Ukrainian-Chinese cooperation. One of the elements of such a basis is the analysis of China's fiscal policy with the identification of its components that are important for solving this problem.*

The purpose of the article is to analyse China's fiscal policy in the context of the current conditions of Ukrainian-Chinese economic activity.

Materials and methods. The work of scientists and practitioners on the analysis of fiscal policy of China and Ukraine; analysis of organisations in the field. General scientific research methods were applied.

Results. The results of the analysis show that Ukrainian-Chinese cooperation has significant development potential based on the complementarity of the economies of both countries. Ukraine can adapt China's experience in fiscal policy in terms of financing strategic projects through the issuance of targeted bonds and the development of public-private partnerships. The use of Chinese

public debt management tools will help ensure the stability of the national financial system. The Chinese model of decentralisation, which provides for broad powers to local authorities, can be adapted in Ukraine to overcome disparities between regions, etc. At the same time, there are a number of challenges, including geopolitical tensions, economic instability and strong competition from Chinese goods in the Ukrainian market.

Prospects. The instruments and mechanisms for the implementation of the Ukrainian fiscal policy are substantiated on the basis of the study of the successful Chinese experience.

Key words: *Fiscal policy, Ukrainian-Chinese cooperation, economic development.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фіскальна політика є одним з головних інструментів державного економічного регулювання, що визначає добробут громадян, економічний розвиток та перспективи інноваційного прогресу країн світу. Реалізація фіскальної політики в Україні та Китаї має істотні відмінності, зумовлені економічними моделями країн, рівнем їхнього соціально-економічного прогресу, принципами бюджетного регулювання тощо. Швидкі темпи поступу українсько-китайської співпраці в останні роки, на тлі глобалізації економіки та посилення міжнародної конкуренції, засвідчують доцільність вивчення особливостей фіскальної політики Китаю з метою виявлення її ефективних компонентів та їх аналізування щодо можливої адаптації до національних умов. Означене відіграє важливу роль у контексті формування підґрунтя для подальшого ефективного розвитку українсько-китайської економічної діяльності, що сприятиме зміцненню двосторонніх відносин країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню вказаної проблематики приділено увагу у праці [1], де зокрема йдеться про особливості фіскальних політик України та Китаю в рамках тематики економічного відновлення. У роботі [2] здійснено моделювання систем фіскальної політики на засадах українсько-китайської співпраці. У статті [3] викладено досвід реалізації міжрегіональних стратегій Китаю. У дослідженні [4] згадано окремі елементи означеної теми з позицій бізнес-моделювання інноваційних підприємств.

Незважаючи на цінність наведених публікацій, в науковому полі досі не представлено результатів дослідження фіскальної політики Китаю з позицій сучасного розвитку українсько-китайської економічної діяльності. Існує потреба розроблення теоретико-методологічного підґрунтя, яке даватиме підстави для формування практичних рекомендацій, що стануть основою стратегії сталого та довгострокового українсько-китайського співробітництва. Одним з елементів такого підґрунтя є аналізування фіскальної політики Китаю із виділенням у ній компонентів, які є важливими для розв'язання означеної проблеми.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналізування фіскальної політики Китаю у контексті сучасних умов українсько-китайської економічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Нині Україна стикається з численними викликами. Зокрема, бюджетним дефіцитом, високим рівнем залежності від міжнародних інвесторів та необхідністю проведення глибоких реформ задля забезпечення економічної стабільності. Означені проблеми ускладнюються внутрішніми та зовнішніми політичними кризами, що обумовлюють потребу комплексного підходу до реформування фіскальної політики. Однак це має відбуватися не лише на засадах внутрішнього регулювання, а й шляхом вивчення особливостей

фіскальної політики країн, з якими провадиться міжнародна співпраця, що сприятиме набуттю відповідних практик у предметній сфері.

Враховуючи зазначене, а також багатолітню історію українсько-китайської співпраці, вивчення досвіду провадження фіскальної політики Китаю є цінним, адже ця країна демонструє приклад успішного використання фіскальних інструментів для досягнення економічного зростання через масштабні державні інвестиції в інфраструктуру, стратегічні галузі та інновації. За даними [5], китайська економіка є достатньо стабільною, повністю інтегрованою у світову торгівлю. Темпи зростання її ВВП у 2023 р. склали 5,2%. Це менше, ніж у 2021 р. (8,4%), але більше, ніж у 2022 р., коли цей показник становив лише 3%. Фіскальна політика Китаю поєднує централізоване управління з гнучкими податковими стимулами та активним використанням державного боргу для фінансування економічного прогресу.

Результати проведеного аналізування ключових характеристик фіскальної політики Китаю, із коментарями щодо можливостей їх врахування в Україні, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Ключові характеристики фіскальної політики Китаю

Ключові характеристики	Пояснення характеристик, коментарі
Централізоване управління	У Китаї фіскальну політику розробляє та координує центральний уряд, що забезпечує єдину стратегію управління економікою. Централізоване управління України характеризується елементами децентралізації.
Децентралізація на місцевому рівні	Місцеві уряди в Китаї мають значні повноваження у виконанні бюджету, що дає їм змогу враховувати регіональні особливості. Зокрема, у 2024 р. у Китаї запроваджено масштабний фіскальний пакет на суму 10 трлн юанів для підтримки місцевих бюджетів та стимулювання національної економіки. [6] В Україні процес децентралізації триває. Вивчення китайського досвіду може сприяти розробленню механізмів ефективнішого розподілу фінансових ресурсів на місцях.

Стимулювання економічного зростання	Китайський уряд активно підтримує економічне зростання через інвестиції. Зокрема, за період січень – листопад 2022 р. обсяг інвестицій в основні фонди становив понад 52 трлн юанів, що на 5,3% більше, у порівнянні із попереднім роком. Особливо швидко зростає обсяг інвестицій у сфері високих технологій, де додана вартість збільшилася на 8%. Виробництво екологічних продуктів, наприклад, автомобілів на нових видах енергії, зросло на 100,5%, сонячних панелей — на 44,1%, а обладнання для базових станцій мобільного зв'язку — на 22,2%. [7].
Інвестиції в інфраструктуру	Китай інвестує значні кошти в інфраструктурні проекти. Наприклад, у 2021 р. інвестиції в інфраструктуру склали близько 5 трлн юанів. [5] У 2022 р. інвестиції в основний капітал (за винятком сільських домогосподарств) сягнули 57 213,8 млрд юанів, що на 5,1% більше, ніж у попередньому році. Інвестиції в інфраструктуру зросли на 9,4%, у виробництво – на 9,1%, а в розвиток нерухомості – на 10,0%. [7] Китай прискорює будівництво 1 400 великих проєктів, затверджених у рамках 14-го п'ятирічного плану, що передбачає значні інвестиції в інфраструктуру до 2025 р. [8] В Україні здебільшого є брак інфраструктурних інвестицій через бюджетні обмеження. Залучення іноземних інвесторів та розвиток інструментів провадження державно-приватного партнерства є одними із шляхів розв'язання цієї проблеми.
Підтримка стратегічних галузей промисловості	У Китаї приділяють особливу увагу розвитку високотехнологічних секторів та енергетики. Наприклад, створено потужний технологічний сектор: у п'ятірці найбільших світових виробників смартфонів є три китайські бренди, які разом охоплюють 32% ринку. У країні виготовляють 44% всіх електромобілів у світі. Китай — один з лідерів впровадження зв'язку 5G, що досягнуто завдяки власним телекомунікаційним технологіям [9]. В Україні реалізується підтримка стратегічних галузей, проте потребує посилення координації та фінансування.
Гнучке використання податкових інструментів	Китай застосовує податкові пільги для стимулювання інновацій та експорту, зокрема, надає експортерам можливість відшкодувати до 17% податку на додану вартість, сплаченого за покупки, пов'язані з експортованими товарами. [10] Це стимулює міжнародну торгівлю та підвищує конкурентоспроможність китайських товарів на світовому ринку. У листопаді 2024 р. Китай оголосив про скасування 13% податкової знижки на експорт алюмінію та міді, що набуває чинності з 01 грудня 2024 р. Даний крок спрямований на зменшення надлишкових виробничих потужностей та перерозподіл ресурсів у пріоритетні галузі. [11] Також, у Китаї запроваджено податкові стимули для компаній, зайнятих науково-

	дослідною діяльністю, з метою підвищення інноваційної активності та технологічного розвитку. Ці заходи включають знижені ставки податку на прибуток та інші податкові пільги для високотехнологічних підприємств.
Активне управління державним боргом	Китайський уряд застосовує державний борг для фінансування стратегічних проєктів, забезпечуючи його контрольований рівень. За даними Державного управління валютного контролю Китаю [12], станом на кінець 2023 р., обсяг непогашеного зовнішнього боргу країни становив 2,45 трлн дол. США. Частка показника у національній валюті Китаю – 47% від загального обсягу заборгованості. З точки зору структури термінів погашення, частка середньострокових і довгострокових боргових зобов'язань була на рівні 44% на кінець 2023 р. Основні показники зовнішнього боргу країни, такі як коефіцієнт зобов'язань, коефіцієнт заборгованості та коефіцієнт обслуговування боргу перебували в межах безпечних діапазонів, визнаних на міжнародному рівні. В Україні рівень державного боргу є значним, що обмежує можливості запозичень та потребує запровадження ефективних механізмів управління ним.
Довгострокове планування	Фіскальна політика Китаю базується на п'ятирічних планах. Наприклад, Китай виділив 1,4 трлн дол. США для місцевих урядів, що мають боргові труднощі, на п'ятирічну програму, яка почнеться у 2026 р. [13] У 2025 р. Китай планує підвищити бюджетний дефіцит до рекордних 4% ВВП, що перевищує попередній цільовий показник у 3% для 2024 р. Це рішення відповідає проактивній фіскальній політиці, спрямованій на стимулювання економіки. [14] Окрім того, Китайським урядом ухвалено рішення про рекордний випуск спеціальних скарбничих облігацій на 3 трлн юанів у 2025 р. Цей крок підкреслює готовність Китаю збільшити державні витрати для підтримки економічного зростання та пом'якшення можливих зовнішніх економічних викликів. [15]
Соціальна спрямованість	Китай інвестує в охорону здоров'я, освіту та соціальний захист. Заходи стимулювання розвитку економіки, оголошені владою Китаю на тлі нової хвилі COVID-19 та карантинних обмежень, забезпечили інвестування близько 35,5 трлн юанів в економіку країни (2022 р.). [16]
Підтримка експорту та залучення іноземного капіталу	Використання фінансових стимулів для підтримки експорту та залучення інвестицій у Китаї сприяло зростанню рівня експорту: у жовтні 2024 р. обсяг експорту країни досяг 309,06 млрд дол. США, що є 27-місячним максимумом. Обсяг прямих іноземних інвестицій у січні – жовтні 2024 р. зріс до 962,90 млрд дол. США. [17] Число новостворених підприємств із іноземними інвестиціями в Китаї зросло до 53 766 у 2023 р., що на 39,7% більше, ніж у

	2022 р. Наприклад, <i>Airbus</i> у січні відкрив сервісний центр у м. Ченду, що забезпечуватиме цілий життєвий цикл літака та стало для компанії першим подібним центром за межами Європи. За даними мережі швидкого харчування <i>KFC</i> видно, що кількість її магазинів у Китаї, станом на грудень 2023 р. зросла до понад 10 000 од. [7] Як один з прикладів, відповідно до звіту Німецького економічного інституту [18], минулого року прямі інвестиції німецьких компаній у Китай досягли рекордної суми – приблизно 13 млрд дол. США. Це демонструє прагнення до розширення економіки країни, попри те, що ЄС посилює контроль за цими інвестиціями. Частка інвестицій у Китай у загальному обсязі прямих інвестицій Німеччини за кордоном минулого року зросла до 10,3% – найвищого рівня з 2014 р. [18] В Україні також існують програми підтримки експорту, але їх ефективність обмежена, потребує розширення інструментів стимулювання експорту та покращення інвестиційного клімату.
--	--

Джерело: систематизовано авторами

Адаптація окремих елементів китайського досвіду провадження фіскальної політики може стати важливим кроком для реформування української економіки. Чинна фіскальна політика України зосереджена на соціальній підтримці та стабілізації економіки через зовнішню допомогу. У Китаї пріоритетом є економічне зростання через масштабні інвестиції.

Україна та Китай мають значні відмінності в підходах до управління державним боргом, стимулювання економіки та боротьби з нерівністю. Китаю вдається досягти високої ефективності завдяки централізованому підходу до планування, тоді як Україні слід зосередитися на модернізації інфраструктури та зміцненні фіскальної дисципліни.

Однією з ключових особливостей фіскальної політики Китаю є поєднання централізованого управління та децентралізації на місцевому рівні. Централізація сприяє тому, що уряд оперативно реагує на економічні виклики, координує великі проєкти та реалізовує загальнонаціональні програми. Водночас децентралізація дає можливість місцевим органам влади залучати ресурси для розвитку регіонів. Наприклад, у 2022 р. місцеві уряди Китаю акумулювали 35% загального бюджету країни, що становило

близько 1,7 трлн дол. США [19] В Україні у 2023 р. доходи місцевих бюджетів зросли на 24,4%, порівняно з попереднім роком, що також засвідчує ефективність децентралізаційних реформ Кабінету Міністрів України [20]. Для України стимулювання подальшого розвитку у цьому напрямку сприятиме ефективнішому розподілу ресурсів між регіонами, поступу місцевих ініціатив та подоланню диспропорцій у регіональному розвитку.

Особливу увагу варто звернути на стратегічний підхід Китаю до стимулювання економічного зростання. Значна частина фіскальної політики країни спрямована на підтримку ключових галузей економіки, зокрема високих технологій, альтернативної енергетики та зеленої економіки. У 2022 р. Китай витратив понад 546 млрд дол. США на розвиток зеленої енергетики та скорочення викидів вуглецю, ставши світовим лідером у цій сфері [21]. Україна, маючи значний потенціал у цих галузях, може адаптувати даний підхід для розвитку власної економіки. Це сприятиме створенню нових робочих місць, залученню інвестицій та забезпеченню конкурентоспроможності українських товарів і послуг на міжнародному ринку.

Інвестиції в інфраструктуру є одним з ключових елементів китайської фіскальної політики. Будівництво доріг, залізниць, аеропортів та енергетичних об'єктів стало основою для стійкого економічного зростання Китаю. У 2021 р. Китай виділив на інфраструктурні проєкти близько 1,2 трлн дол. США, що забезпечило економічне зростання на рівні 8,1% [22]. Для України розвиток інфраструктури є не менш актуальним питанням. Залучення державних та приватних інвестицій, впровадження державно-приватного партнерства та випуск спеціальних облігацій забезпечуватимуть реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів, які сприятимуть інтеграції регіонів й залученню інвесторів.

Активне управління державним боргом, як це практикує Китай, також є важливим аспектом для України. У 2022 р. рівень боргу Китаю становив 77% ВВП, тоді як в Україні цей показник перевищував 90% ВВП [23]. У 2023 р. дефіцит державного бюджету України становив 1,33 трлн грн [24], що підкреслює необхідність ефективного планування боргових зобов'язань та використання запозичених коштів для реалізації стратегічних проєктів. Ефективне планування боргових зобов'язань та використання запозичених коштів для реалізації стратегічних проєктів можуть забезпечити фінансову стабільність та скоротити ризики боргових криз.

Китай є одним з ключових торговельних партнерів України. У 2021 р. обсяг двосторонньої торгівлі перевищив 15 млрд дол. США [7], зокрема, шляхом експорту сільськогосподарської продукції, металів та руди. Водночас Китай активно імпортує українські продукти аграрного сектору, що становлять основу експорту до цієї країни. Китайські інвестиції спрямовані переважно у галузі агропромисловості, енергетики та інфраструктури, але обсяги капіталовкладень залишаються обмеженими, що створює передумови для їх розширення.

Висновки. Українсько-китайська співпраця має значний потенціал для розвитку на засадах взаємодоповнюваності економік обох країн. Китай, як один із крупних центрів світової економіки, та Україна, з її стратегічним розташуванням та багатими ресурсами, можуть забезпечити успішний партнерський бізнес-формат.

Україна може адаптувати досвід Китаю у сфері фіскальної політики у частині фінансування стратегічних проєктів через випуск цільових облігацій та розвиток державно-приватного партнерства. Використання китайських інструментів управління державним боргом сприятиме забезпеченню стабільності національної фінансової системи. Китайська модель децентралізації, що передбачає широкі повноваження для місцевих

органів влади, може бути адаптована в Україні задля подолання диспропорцій між регіонами.

Однак, окрім описаних можливостей, існує і низка викликів, зокрема, геополітична напруга, економічна нестабільність та високий рівень конкуренції з боку китайських товарів на українському ринку. Означене може гальмувати ефективність розвитку двосторонніх відносин. Важливо також забезпечити правовий захист інвесторів та мінімізувати бюрократичні бар'єри для реалізації спільних проєктів у межах українсько-китайської економічної діяльності. Обґрунтування інструментів та механізмів провадження фіскальної політики України на засадах дослідження успішного досвіду Китаю є предметом подальшої наукової роботи.

Література

1. Слободяник А., Могилевська О., Павловський С., Лисий В. Особливості фіскальних політик України та Китаю: актуальні проблеми у забезпеченні економічного відновлення. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. 6. С. 130-139. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-6-18>.

2. Шу Чжан, Яструбський М. Я. Моделювання систем фіскальної політики в умовах українсько-китайської економічної співпраці. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. URL: <https://journals.kymu.kyiv.ua/index.php/economy/article/download/125/123/> (дата звернення: 15.12.2024).

3. Рогозян Ю. С. Досвід реалізації міжрегіональних стратегій Китайської Народної Республіки. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/76.pdf (дата звернення: 15.12.2024).

4. Козик В. В., Мрихіна О. Б., Козевич Р. І., Богдан П. І. Концептуальний підхід до бізнес-моделювання інтелектуально-

інноваційних підприємств. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2022. № 5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-5-8038>.

5. Український інститут політики. URL: <https://uiamp.org/uk/kytay-na-mezhi-stolit-uroky-ekonomichnoyi-transformatsiyi-abo-yak-staty-hlobalnym-ekonomichnym> (дата звернення: 15.12.2024).

6. Borg.Expert. URL: https://borgexpert.com/news/kytaj-predstavyyv-paket-zakhodiv-na-1-4-trln-dlia-pidtrymky-ekonomiky#google_vignette (дата звернення: 10.12.2024).

7. Асоціація українсько-китайського співробітництва. URL: <https://aucc.org.ua/opublikovano-osnovni-makroekonomichni-pokazniki-rozvitku-ekonomiki-kitaju-za-11-misjaciv-2022-roku/> (дата звернення: 25.11.2024).

8. Economist.ua. URL: <https://economistua.com/kytaj-posylyuye-investytsiyi-u-1400-velykyh-infrastrukturnyh-proektiv/> (дата звернення: 12.12.2024).

9. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/investideya-kitay-razbiraem-vozmozhnye-varianty-vlozhitsya-vo-vtoruyu-ekonomiku-mira/> (дата звернення: 10.12.2024).

10. Corporation China. URL: <https://corporationchina.com/uk/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96/> (дата звернення: 07.12.2024)

11. 24TV.ua. URL: https://24tv.ua/business/kitay-skasovuye-pilgi-eksport-metaliv-shho-tse-vpline_n2688734 (дата звернення: 11.12.2024).

12. CRI. URL: <https://ukrainian.cri.cn/2024/04/01/ARTIenILJ0YgsyihhOsB8UBA240401.shtml> (дата звернення: 15.12.2024).

13. Фінанси24. URL: https://financy.24tv.ua/ekonomika-kitayu-2024-komu-dlya-chogo-pekiny-vidiliv-ponad-1-trilyon_n2681702 (дата звернення: 03.12.2024).
14. Finance.ua. URL: <https://news.finance.ua/ua/kytay-zbil-shyt-byudzhethnyy-deficyt-do-rekordnyh-4-vvp-u-2025-roci> (дата звернення: 07.12.2024).
15. Дзеркало тижня. URL: <https://zn.ua/ukr/china/kitaj-vipustit-spetsialni-kaznachejski-oblihotsiji-jaki-stanovitimut-2-4-vid-vvp-za-minulij-rik.html> (дата звернення: 20.12.2024).
16. GMK. URL: <https://gmk.center.ua/news/ekonomicheskie-stimuly-v-kitae-v-2022-godu-prevysyat-5-trln-2/> (дата звернення: 10.11.2024)
17. Customs. China. URL: <http://www.customs.gov.cn/> (дата звернення: 09.12.2024).
18. Асоціація українсько-китайського співробітництва. URL: <https://aucc.org.ua/perspektivi-inozemnih-investicij-v-kitaj/> (дата звернення: 03.12.2024).
19. Statista. URL: <https://www.statista.com/> (дата звернення: 02.12.2024).
20. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-finansiv-pidsumky-2023?> (дата звернення: 20.11.2024).
21. Bloomberg NEF. URL: <https://bnef.com/> (дата звернення: 15.12.2024).
22. IMF. URL: <https://www.imf.org/en/home> (дата звернення: 12.12.2024).
23. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home> (дата звернення: 03.12.2024).
24. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/vikonannia_derzhavnogo_biudzhetu__2023-4381? (дата звернення: 15.12.2024).

References

1. Slobodianyuk A., Mohylevska O., Pavlovskyi S., Lysyi V. Osoblyvosti fiskalnykh polityk Ukrainy ta Kytaiu: aktualni problemy u zabezpechenni ekonomichnoho vidnovlennia. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovi zhurnal*. 2024. 6. P. 130-139. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-6-18>.
2. Shu Chzhan, Yastrubskyi M. Ya. Modeliuvannia system fiskalnoi polityky v umovakh ukrainsko-kytayskoi ekonomichnoi spivpratsi. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovi zhurnal*. 2024. № 4. URL: <https://journals.kymu.kyiv.ua/index.php/economy/article/download/125/123/>.
3. Rohozian Yu. S. Dosvid realizatsii mizhrehionalnykh stratehii Kytayskoi Narodnoi Respubliky. *Ekonomika i suspilstvo*. 2016. № 2. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/76.pdf.
4. Kozyk V. V., Mrykhina O. B., Kozevych R. I., Bohdan P. I. Kontseptualnyi pidkhid do biznes-modeliuvannia intelektualno-innovatsiinykh pidpriemstv. *Mizhnarodnyi naukovi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky"*. 2022. № 5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-5-8038>.
5. Ukrainskyi instytut polityky. URL: <https://uiamp.org/uk/kytay-na-mezhi-stolit-uroky-ekonomichnoyi-transformatsiyi-abo-yak-staty-hlobalnym-ekonomichnym>.
6. Borg.Expert. URL: https://borgexpert.com/news/kytaj-predstavyyv-paket-zakhodiv-na-1-4-trln-dlia-pidtrymky-ekonomiky#google_vignette.
7. AUCC. URL: <https://aucc.org.ua/opublikovano-osnovni-makroekonomichni-pokazniki-rozvitku-ekonomiki-kitaju-za-11-misjaciv-2022-roku/>.
8. Economist.ua. URL: <https://economistua.com/kytaj-posylyuye-investytsiyi-u-1400-velykyh-infrastrukturnyh-proektiv/>.
9. Minfin. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/investideya-kitay-razbiraem-vozmozhnye-varianty-vlozhitsya-vo-vtoruyu-ekonomiku-mira/>.

10. Corporation China. URL: <https://corporationchina.com/uk/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96/>.
11. 24TV.ua. URL: https://24tv.ua/business/kitay-skasovuye-pilgi-eksport-metaliv-shho-tse-vpline_n2688734.
12. CRI. URL: <https://ukrainian.cri.cn/2024/04/01/ARTIenILJ0YgsyihhOsB8UbA240401.shtml>.
13. Financy24. URL: https://financy.24tv.ua/ekonomika-kitayu-2024-komu-dlya-chogo-pekyn-vidiliv-ponad-1-trilyon_n2681702.
14. Finance.ua. URL: <https://news.finance.ua/ua/kytay-zbil-shyt-byudzhethnyy-deficyt-do-rekordnyh-4-vvp-u-2025-roci>.
15. Mirror of the Week. URL: <https://zn.ua/ukr/china/kitaj-vipustit-spetsialni-kaznachejski-oblihotsiji-jaki-stanovitimut-2-4-vid-vvp-za-minulij-rik.html>.
16. GMK. URL: <https://gmk.center.ua/news/ekonomicheskie-stimuly-v-kitae-v-2022-godu-prevysyat-5-trln-2/>.
17. Customs. China. URL: <http://www.customs.gov.cn/>.
18. AUCC. URL: <https://aucc.org.ua/perspektivi-inozemnih-investicij-v-kitaj/>.
19. Statista. URL: <https://www.statista.com/>.
20. Government Portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-finansiv-pidsumky-2023?>.
21. Bloomberg NEF. URL: <https://bnef.com/>.
22. IMF. URL: <https://www.imf.org/en/home>.
23. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home>.
24. Ministry of Finance of Ukraine. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/vikonannia_derzhavnogo_biudzhetu__2023-4381?.